

Sygn. akt VI U 3106/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Janusz Madej

Protokolant – st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2020 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: A. J.

od decyzji : Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 3 września 2019 r., znak: (...)

w sprawie: A. J.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania

1) oddala odwołanie;

2) wniosek ubezpieczonej A. J. z dnia 30 sierpnia 2019 r. o ponowne ustalenie wysokości emerytury, w którym ubezpieczona powołuje się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. (sygn. akt P 20/16), przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B. w trybie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2018, poz. 1270).

Sygn. akt VIU 3106/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 września 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w związku z wnioskiem A. J. z dnia 30 sierpnia 2019 r. o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 59 § 1 k.p.a. w zw. z art. 83 litera B ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie Ubezpieczeń Społecznych odmówił przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 145a § 2 k.p.a. ubezpieczona mogła wnieść do organu rentowego skargę o wznowienie postępowania w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, to jest do dnia 21 kwietnia 2019 r. Dni 21 i 22 kwietnia 2019 r. były dniami ustawowo wolnymi od pracy - 1 i 2 dzień Świąt Wielkiej Nocy, tym samym zgodnie z art. 57 § 3 i 4 k.p.a. termin na zgłoszenie skargi o wznowienie postępowania upływał w dniu roboczym następującym po dniu wolnym od pracy, to jest 23 kwietnia. Organ rentowy wskazał, że skarga ubezpieczonej wpłynęła do zakładu w dniu 30 sierpnia 2019 r., to jest po ustawowym terminie. Jednocześnie organ rentowy podniósł, że we wniosku z dnia 30 sierpnia 2019 r. ubezpieczona zwróciła się z prośbą o przywrócenie terminu na złożenie skargi o wznowienie postępowania; w takim przypadku zgodnie z art. 58 § 1 k.p.a. organ rentowy na prośbę zainteresowanej przywraca termin na złożenie skargi, o ile uprawdopodobni ona, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy. W ocenie organu rentowego, ponieważ ubezpieczona nie uprawdopodobniła, że

uchybiecie terminu nastąpiło bez jej winy, zakład odmówił przywrócenia terminu do wniesienia skargi. Organ rentowy podkreślił, że brak informacji dotyczącej wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie uzasadnia przywrócenia terminu, brak również dowodów potwierdzających, że zachowany został 7-dniowy termin na złożenie wniosku o przywrócenie terminu wraz ze skargą o wznowienie postępowania. W odwołaniu od tej decyzji wniosła ubezpieczona A. J. podnosząc, że decyzja ta jest dla niej krzywdząca. Wskazywała ona, że po ukończeniu 60 lat składała 2 razy wnioski o ponowne przeliczenie emerytury i otrzymała odpowiedzi negatywne. Wniosku ponownego w marcu 2019 r. nie złożyła gdyż uważała, że w związku z powyższym nic jej się nie należy; ubezpieczona prosiła o rozpatrzenie swojego wniosku o przywrócenie terminu. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy nadmienił, że ubezpieczona urodzona (...) uzyskała prawo do emerytury od (...) r. - decyzja z 14 kwietnia 2008 r., następnie 8 lipca 2013 r. na jej wniosek przyznano jej emeryturę w oparciu o art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS od dnia 2 lipca 2013 r. - decyzją z 8 lipca 2013 r. Podstawa obliczenia tej emerytury pomniejszona została o kwoty pobranych emerytur zgodnie z art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje: ubezpieczona A. J., urodzona (...) w dniu 29 sierpnia 2019 r. sporządziła pismo i w dniu następnym, czyli 30 sierpnia 2019 r. złożyła to pismo w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. W treści tego pisma ubezpieczona na podstawie art. 145a k.p.a. wniosła skargę o wznowienie postępowania, domagając się uchylenia decyzji o przyznaniu emerytury i jej obliczenie z uwzględnieniem art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a ponadto wniosła także o wydanie nowej decyzji, w której emerytura zostanie obliczona bez zastosowania tego przepisu. Pismo to złożone zostało w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wraz z prośbą o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania. W treści wniosku o przywrócenie terminu ubezpieczona podnosiła, że z chwilą ukończenia 60 lat składała 2 razy wnioski o ponowne przeliczenie emerytury i otrzymała 2 razy odmowę w związku z tym w miesiącu kwietniu nie złożyła właściwego wniosku uważając, że jej się nic nie należy. Wniosek o przywrócenie terminu złożony wraz ze skargą o wznowienie postępowania w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. w dniu 28 sierpnia 2019 r. rozpoznany został zaskarżoną decyzją, w której organ rentowy odmówił przywrócenia ubezpieczonej terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja odpowiada prawu. Wskazać bowiem należy, że dla wszystkich osób zainteresowanych art. 145a k.p.a. przewiduje w § 1 możliwość żądania wznowienia postępowania, również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą, na podstawie której została wydana decyzja. § 2 art. 145a stanowi z kolei, że w sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. sygn. akt P 20/16 został ogłoszony w Dzienniku Ustaw 2019 r. pod poz. 539 w dniu 21 marca 2019 r. Nie ulega zatem wątpliwości, iż mając na względzie przepisy k.p.a. termin jednomiesięczny do złożenia skargi o wznowienie postępowania upływał 23 kwietnia 2019 r. tak, jak ustalił to organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy wskazuje także, że w orzecznictwie przyjmuje się, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania administracyjnego z przyczyny orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności aktu normatywnego z konstytucją, określony w art. 145 litera A paragraf 2 k.p.a. jest terminem o charakterze procesowym, wobec czego ma do niego zastosowanie instytucja przywrócenia terminu. Przykładowo, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 grudnia 2015 r. III AUa 491/14. Należało zatem rozstrzygnąć, czy w sprawie powinien zostać przywrócony ubezpieczonej termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 58 § 1 i § 2 k.p.a. Zgodnie z § 1 tego przepisu, w razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy. W myśl § 2 art. 58 k.p.a. prośbę o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Przepis art. 58 k.p.a. pozwala na uprawdopodobnienie braku winy jako podstawę do przywrócenia terminu, przy czym uprawdopodobnienie jest środkiem zastępczym słabszym, niż dowód niedający pewności, lecz jedynie wiarygodność twierdzenia o danym fakcie. Musi ono jednak dotyczyć takiego faktu, który wskazuje na brak możliwości dokonania określonej czynności z powodu niemożliwych do przewyciężenia przeszkód, poruszony wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 27 sierpnia 2014 r. II SA/GI/528/14, LEX nr 1513332. W niniejszej sprawie ubezpieczona zarówno we wniosku o przywrócenie terminu, jak i w odwołaniu oraz na rozprawie jako okoliczność, która miałaby uzasadniać przywrócenie jej terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania, powoływała swoje błędne przekonanie co do tego, że nic jej

się nie należy. Tego rodzaju okoliczność nie jest kwalifikowana jako przeszkoda nie do przewyciężenia i Sąd Okręgowy podzielił w tym wypadku stanowisko organu rentowego, że skarga o wznowienie postępowania została złożona z przekroczeniem terminu i ubezpieczona w toku procesu nie uprawdopodobniła, aby do opóźnienia w złożeniu tej skargi doszło bez jej winy. Dlatego na podstawie art. 477 ze znacznikiem 14 paragraf 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt. 1 wyroku. Sąd Okręgowy wydając rozstrzygnięcie zamieszczone w pkt. 2 wyroku, a więc przekazujący wniosek ubezpieczonej do rozpoznania z dnia 30 sierpnia 2019 r. do rozpoznania organowi rentowemu w trybie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, miał jednak na uwadze, że skarga o wznowienie postępowania nie jest jedynym środkiem proceduralnym umożliwiającym wzruszenie prawomocnej decyzji organu rentowego opartej na niekonstytucyjnym przepisie. Inny tryb przewidziany jest w art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd miał przy tym na uwadze, że w piśmie z dnia 30 sierpnia 2019 r., w którym ubezpieczona złożyła skargę o wznowienie postępowania administracyjnego, ubezpieczona domagała się także wydania nowej decyzji, w której emerytura zostanie obliczona bez zastosowania przepisu, który został uznany przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 6 marca 2019 r. za niezgodny z konstytucją, a więc bez zastosowania art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy w ogóle do tego wniosku się nie odniósł, a droga sądowa otwiera się dla ubezpieczonego w sprawie z Ubezpieczeń Społecznych dopiero po wydaniu przez organ rentowy decyzji rozstrzygającej o wniosku. Organ rentowy będzie miał zatem obowiązek rozpoznania tej części pisma z 29 sierpnia 2019 r. złożonego w dniu następnym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B., w którym ubezpieczona domagała się wydania nowej decyzji, w której emerytura zostanie obliczona bez zastosowania tego przepisu. Z tego względu Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt. 2 wyroku na podstawie art. 464 § 1 k.p.c. Przepis ten stanowi, że odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ; w tym przypadku Sąd przekaże sprawę temu organowi i z taką sytuacją procesową mamy do czynienia w niniejszej sprawie, jeżeli chodzi o wniosek ubezpieczonej o ponowne ustalenie wysokości emerytury. Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, iż art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przewiduje znacznie mniej sformalizowane przesłanki uchylenia lub zmiany decyzji i ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości od tych, które zostały określone w przepisach k.p.a. w ramach wznowienia postępowania. Wynika to z unormowania art. 114 ust. 1f, który wyłącza stosowanie ust. 1e m.in. w przypadku, gdy w wyniku uchylenia lub zmiany decyzji z przyczyn wskazanych w art. 114 ust. 1 osoba zainteresowana nabędzie prawo do świadczenia lub świadczenie w wyższej wysokości. Nie mają bowiem wówczas zastosowania terminy ustanowione w art. 114 ust. 1e ustawy emerytalnej, po upływie których nie może już nastąpić uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1 art. 114. Podkreślić także należy, że w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym pod pojęciem okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, o których mowa w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, rozumieć należy też niezgodność z konstytucją danej normy prawnej, która stanowiła podstawę wydania decyzji. Patrz też Renata Babińska "Wzruszalność prawomocnych decyzji rentowych" 2007 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 25 września 2013 r. III AUa 1750/12, LEX nr 1386109, powołanym tu przykładowo, wskazał, że w trybie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej istnieje więc możliwość wzruszenia przez organy rentowe na wniosek lub z urzędu decyzji wydanej w sprawach emerytalnych i rentowych, także w razie późniejszego uznania niezgodności z konstytucją danej normy prawnej. Dlatego wniesienie ponownego wniosku po uprawomocnieniu się decyzji w zwykły sposób powinna uzasadniać badanie pod kątem przesłanek z art. 114 ustawy emerytalnej. W wyniku zastosowania instytucji ponownego ustalania prawa do emerytur i rent następuje nadzwyczajna kontynuacja postępowania w tej samej sprawie. Wzruszalność prawomocnych decyzji uregulowana jest odrębnie w ustawie o emeryturach i rentach z FUS niż w k.p.a. Wzruszalność na gruncie art. 114 ustawy to szczególnie sposób pozbawienia skutków prawnych prawomocnych decyzji emerytalno - rentowych niweczący skutki obiektywnie wadliwych decyzji z mocą wsteczną. Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie art. 464 § 1 k.p.c. orzekł, jak w pkt. 2 wyroku. Na tym wygłoszenie uzasadnienia zakończono. Proszę pani, ponieważ działa pani bez adwokata.